

موضوع	ابطال شرط زمانی مندرج در بند 5 آیین نامه اجرایی ماده 165 قانون مالیات های مستقیم مصوب 1366
<p>شماره دادنامه: 140109970905811998 تاریخ: 1401/09/22 مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری شاکلی: آقای آرش عدلو موضوع شکایت و خواسته: ابطال شرط زمانی مندرج در بند 5 آیین نامه اجرایی ماده 165 قانون مالیات های مستقیم مصوب 1366 گردش کار: شاکلی به موجب دادخواست و لایحه تکمیلی ابطال شرط زمانی مندرج در بند 5 آیین نامه اجرایی ماده 165 قانون مالیات های مستقیم مصوب 1366 را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است که:</p> <p>" به استحضار می رساند در دادنامه شماره 1399/06/18-9909970905810756 هیأت عمومی دیوان عدالت اداری شرط زمانی سه ماهه برای ارائه مستندات خسارات وارده به مودی، ابطال گردیده است، حال آن که در ماده 5 آیین نامه اجرایی ماده 165 قانون مالیات های مستقیم مصوب 1366/12/03 مقرر شده که چنانچه مودی مالیاتی ظرف 6 ماه مدارک و مستنداتی که اسباب خسارت به وی شده ارائه ندهد، زیان های وارده به او مشمول تحسین مالیات نشده و کل مالیات تعیین شده وصول می گردد.</p> <p>چنانچه این دو آیین نامه مورد تحلیل و قیاس قرار گیرد، مشاهده خواهد شد که هر دو در راستای تحسین زیان های تایید شده مودی مالیاتی است که مرجع ذیصلاح در مورد مساعدت به مالیات دهنده بوده است، به همین روی چون در دادنامه موصوف زمان مقرر شده ابطال گردیده از آن مرجع قضایی درخواست ابطال قسمتی از آیین نامه مورد اشاره که زمان را شاخص قرار داده دارم. همان طور که مستحضرید در ماده 165 قانون مالیات های مستقیم و اصلاحیه آن اشاره ای به مهلت اعلام یا تحویل مدارک نشده است، ولی متاسفانه در تنظیم آیین نامه اجرایی در ماده 5 مهلتی شش ماه اضافه گردیده است که این توسعه حکم مقرر در قانون بوده و خارج از حدود اختیارات مرجع صادر کننده آیین نامه می باشد. "</p> <p>متن مقرر در مورد شکایت به شرح زیر است:</p> <p>" هیأت وزیران در جلسه مورخ 1368/03/20 بنا به پیشنهاد شماره 1367/08/16-30/4/7927/23277 وزارت امور اقتصادی و دارایی، آیین نامه اجرایی ماده 165 قانون مالیات های مستقیم مصوب 1363/12/03 را به شرح زیر تصویب نمودند. « آیین نامه اجرایی ماده 165 قانون مالیات های مستقیم مصوب 1366/12/03 موضوع کسر خسارت وارده از درآمد مشمول مالیات بر اثر حوادث و سوانح» ..... ماده 5- مودی مکلف است ظرف 6 ماه از تاریخ وقوع حادثه و سانحه درخواست خود را همراه با مدارکی که در اختیار دارد به حوزه مالیاتی محل وقوع حادثه تسلیم نماید. حوزه مالیاتی مکلف است ظرف یک ماه درخواست مودی و مدارک ارائه شده را به کمیسیون های مذکور در مادتهای 3 و 4 مذکور حسب مورد ارسال دارد و کمیسیون های یاد شده حداکثر ظرف 6 ماه با بررسی اسناد و مدارک ارائه شده و اطلاعات مکتسبه میزان خسارت وارده را تعیین و اعلام نمایند."</p> <p>علی رغم ابلاغ دادخواست و ضمائ آن به معاونت حقوقی نهاد ریاست جمهوری، تا زمان رسیدگی به پرونده در جلسه هیأت عمومی، پاسخی از طرف آن مرجع واصل نشده است. هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ 1401/09/22 با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و روسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است. رأی هیأت عمومی براساس ماده 165 قانون مالیاتهای مستقیم (اصلاحی مصوب 1371/02/07) :</p> <p>«در مواردی که بر اثر حوادث و سوانح از قبیل زلزله، سیل، آتشسوزی، بروز آفات، خشکسالی و طوفان و اتفاقات غیرمترقبه دیگر به یک منطقه کشور یا به مودی یا مودیان خاصی خساراتی وارد گردد و خسارت وارده از طریق وزارتخانه ها یا موسسات دولتی یا شهرداریها یا سازمانهای بیمه و یا موسسات عام المنفعه جبران نگردد، وزارت امور اقتصادی و دارایی می تواند معادل خسارت وارده از درآمد مشمول مالیات مودی در آن سال و سنوات بعد کسر و نسبت به آن دسته از مودیان که بیش از پنجاه درصد اموال آنان در اثر حوادث مذکور از بین رفته است و قادر به پرداخت بدهیهای مالیاتی خود نمی باشند با تصویب هیأت وزیران تمام یا قسمتی از بدهی مالیاتی آنها را بخشوده یا تقسیط طولانی نماید...»</p> <p>نظر به اینکه بر مبنای ماده 5 آیین نامه اجرایی ماده 165 قانون مالیاتهای مستقیم (اصلاحی مصوب 1383/10/13) مقرر شده است که مودی باید ظرف مدت شش ماه پس از وقوع حادثه و سانحه درخواست خود را به همراه مدارک مربوطه به اداره امور مالیاتی تسلیم نماید و این حکم اولاً در قانون پیش بینی نشده و وضع آن به منزله محدود کردن حکم کلی مقرر توسط قانونگذار است. ثانیاً حکم به تصویب آیین نامه اجرایی توسط هیأت وزیران ناظر به مشخص کردن شیوه انجام امور</p>	

توسط دستگاههای اجرایی است و ایجاد محدودیت برای اشخاص براساس آیین‌نامه اجرایی آن هم در مواردی که قانونگذار چنین محدودیتی را وضع نکرده است، مبنای قانونی ندارد.

ثالثاً تعیین بازه زمانی شنش ماهه مذکور با توجه به نامشخص بودن دوره زمانی اقدام وزارتخانه‌ها یا موسسات دولتی یا شهرداریها یا سازمانهای بیمه و یا موسسات عام‌المنفعه برای جبران خسارات وارده (که ممکن است بیش از شنش ماه طول بکشد) می‌تواند عملاً به تضییع حقوق مودی منجر شود و لذا حکم مقرر در ماده 5 آیین‌نامه اجرایی ماده 165 قانون مالیاتهای مستقیم (اصلاحی مصوب 1383/10/13) خارج از حدود اختیار و خلاف قانون است و مستند به بند 1 ماده 12 و ماده 88 قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال 1392 ابطال می‌شود.

حکمتعلی مظفری رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

<https://ravihesab.com>

موسسه آموزشی راوی حساب